EDUSKUNNAN
KESKUSKANSLIA
20.11.2026

VALTION VUODEN 2027 TALOUSARVION AINOA KÄSITTELY

Yleiskeskustelu

Maanantaina 14.12.2026 kello 12 alkavassa täysistunnossa asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla koko talousarvioehdotuksesta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan esittelypuheenvuoron (10 min) jälkeen keskustelu jatkuu ryhmäpuheenvuoroilla, joiden pituus on **enintään 5 minuuttia.** Tämän jälkeen valtiovarainministeri käyttää enintään 7 minuutin puheenvuoron.

Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä ja niiden pituus on **enintään 5 minuuttia.** Puheenvuorot yleiskeskusteluun varataan ryhmäkanslioista. Puheenvuorojen sähköinen ennakkovaraus ei ole käytettävissä. Istunnon alettua puheenvuorot varataan istuntosalissa P-painikkeella.

Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

Yleiskeskustelu koko talousarvioehdotuksesta viedään päätökseen maanantaina 14.12.2026 (klo 22 aikaraja ei voimassa).

Pääluokkien yleiskeskustelut

Pääluokkakohtaiset yleiskeskustelut käydään erillisen aikataulun mukaan. Valtiovarainvaliokunnan jaostojen puheenjohtajat esittelevät (5 min) mietinnön ao. pääluokan osalta, jonka jälkeen ministerille/ministereille varataan 5 minuutin puheenvuoro ennen debattia.

Kullekin päivälle merkityt pääluokkien yleiskeskustelut viedään loppuun saman päivän aikana. Kello 22 aikaraja ei ole voimassa.

Puheenvuoroja pääluokkien yleiskeskusteluihin voi varata E-talon 2. krs huoneesta E 243-244 maanantaina 14.12.2026 klo 11 alkaen. Puheenvuorojen sähköinen ennakkovaraus ei ole käytettävissä pääluokkien yleiskeskusteluissa. Istunnon alettua puheenvuorot varataan istuntosalissa P-painikkeella.

Pääluokkien yleiskeskusteluihin varatut puheenvuorot sijoittuvat yleensä kullekin päivälle aikataulutettujen pääluokkakeskustelujen jälkeen.

Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia.

MUUTOSEHDOTUKSET JA ÄÄNESTYKSET

Puhemiesneuvosto päätti 3.3.2026 (PmNP 16/2026 vp) uuden budjettiäänestysmenettelyn vakinaistamisesta.

Budjettiäänestykset toimitetaan seuraavasti:

1) Kaikki budjettiäänestykset toimitetaan **perjantaina 18.12.2026 klo 10 alkaen** kaikkien pääluokkien yleiskeskustelujen päätyttyä.

2) Ensin äänestetään pääluokittain yksittäisistä talousarvioaloitepohjaisista muutosehdotuksista. Tämän jälkeen äänestetään jokaisesta vastalauseesta yhtenä kokonaisuutena erikseen mietintöä vastaan. Lopuksi äänestetään epäluottamuslause-ehdotuksista.

Muutosehdotukset budjettimietintöön

Mikäli budjettimietinnön vastalause tai aiemmin tehty talousarvioaloite (TAA) halutaan äänestettäväksi, edustajan on tehtävä budjettimietintöön muutosehdotus ("aktivointi").

Muutosehdotuksissa riittää viittaaminen vastalauseen tai talousarvioaloitteen numeroon. Samoin yhdellä asiakirjalla voi tehdä myös useampaan talousarvioaloitteiseen pohjautuvat ehdotukset. Linkki asiakirjapohjiin.

Budjettimietinnön vastalause: *"Teen vastalauseen X mukaiset muutosehdotukset (VaVM x/2026 vp / VL X)"*

Talousarvioaloitteet: *"Teen seuraavien talousarvioaloitteiden TAA X, Y ja Z /2026 vp mukaiset ehdotukset"*

Ehdotukset on päivättävä ja allekirjoitettava.

Budjettiäänestykseen ei hyväksytä lakisidonnaisia määrärahaehdotuksia tai ehdotuksia, jotka ovat Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten vastaisia.

Muutosehdotukset on jätettävä keskuskansliaan viimeistään torstaina 10.12.2026 klo 10.00. Muutosehdotuksia ei voi jättää valtiopäiväasioiden sähköisen asioinnin Avuksin kautta.

Talousarvioaloitepohjaiset muutosehdotukset kootaan edustajille jaettavaksi vihkoksi, jota käytetään äänestyksissä. Vihko toimitetaan sähköpostitse ja pyritään jakamaan saliin edustajien paikoille ennen pääluokkakohtaisten yleiskeskustelujen alkamista. Vihkossa muutosehdotukset numeroidaan pääluokittain juoksevasti numerosta 1 lähtien. Epäluottamusehdotuksista laaditaan oma asiakirja, joka toimitetaan sähköpostitse ja jaetaan saliin.

Ehdotusten tekeminen suullisesti täysistunnossa:

Epäluottamusehdotukset ja vastalausekokonaisuuksia koskevat ehdotukset ja kannatukset tehdään budjetin yleiskeskustelun aikana **maanantaina 14.12.2026.**

Talousarvioaloitepohjaiset muutosehdotukset ja kannatukset tehdään **perjantaina 18.12.2026** pääluokittain viittaamalla edustajille jaetun muutosehdotusvihkoon.

Äänestykset perjantaina 18.12.2026 klo 10 alkaen

Äänestykset aloitetaan talousarvioaloitteisiin perustuvista muutosehdotuksista. Edustajat tekevät pääluokittain muutosehdotukset ja kannatukset viittaamalla muutosehdotusvihkoon.

Puhemies myöntää puheenvuoron ehdotuksen tekemistä ja kannatuspuheenvuoroa varten. Tarvittaessa avataan V-painike. Samaa pääluokkaa koskevat ehdotukset ja kannatukset voi tehdä samalla kertaa.

Kun kaikki käsiteltävän pääluokan ehdotukset ja kannatukset on tehty, ehdotuksista äänestetään. Näin edetään, kunnes kaikkia pääluokkia koskevista talousarvioaloitepohjaisista muutosehdotuksista on äänestetty.

Tämän jälkeen siirrytään äänestämään budjetin vastalauseista. Jokaisesta vastalausekokonaisuudesta äänestetään erikseen mietintöä vastaan. Lopuksi äänestetään epäluottamuslause-ehdotuksista.

Jos edustaja äänestää vahingossa väärin, korjaus ilmoitetaan heti kyseisen pääluokan, vastalausekokonaisuuden tai epäluottamusäänestyksen jälkeen. Korjauksen ilmoittamista varten avataan tarvittaessa V-painike äänestysten päätyttyä.

Lisätietoja: Keskuskanslian päivystys, keskuskanslia@eduskunta.fi, puh. 2014, E-talon 2. krs, huone E 235.